2022

İşgücü Piyasası Araştırmaları

İmalat Sektörü Raporu

İŞKUR

Bu Rapor, yayımlanması esnasında meydana gelen 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde hayatını kaybeden çalışma arkadaşlarımıza adanmıştır.

Abdurrahman DURMUŞ-Adıyaman

M. Fatih BAYIN-Adıyaman

Pınar TÜMSAVAŞ-Adıyaman

Zeynep ERDEM-Adıyaman

Hüsnü ÇELİK- Hatay

Kübra SARIHAN-Hatay

Ali YÜCE- Kahramanmaraş

Mehmet CEREN-Kahramanmaraş

Şerif KOYUNCU-Kahramanmaraş

Zeliha BOZOK-Kahramanmaraş

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER ii
TABLOLAR LİSTESİ iii
GRAFİKLER LİSTESİ iv
GİRİŞ 1
1. İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 4
1.1. İşyeri Verileri 4
1.2. Mevcut İstihdam Verileri 9
2. AÇIK İŞLER 13
3. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER (TGÇM) 22
5. ÇALIŞANLARDAKİ BECERİ EKSİKLİĞİNİN AÇIK İŞ VE TGÇM KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ 29
6. GELECEĞİN MESLEKLERİ 31
SONUÇ 33
EK: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 34

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi 17
Tablo 2: Açık İşlerde Talep Edilen Beceriler 18
Tablo 3: En Fazla Açık İş Olan Meslekler 20
Tablo 4: Yükseköğretim Mezunları İçin Talep Edilen Açık İşlerde İlk 20 Meslek 21
Tablo 5: Meslek Grubuna Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 23
Tablo 6: Temininde Güçlük Çekilen Meslekler 24
Tablo 7: 20+ İşyerlerinde İllere Göre Açık İş ve TGÇM Sayıları 26
Tablo 8: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ve Oranı (NİDO) 27
Tablo 9: Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 28
Tablo 10: Teknolojik Değişimlerin İstihdama Yansıması 28
Tablo 11: Açık İşi Olan İlk 5 Meslekteki Çalışanların Beceri Eksiklikliği 29
Tablo 12: Temininde Güçlük Çekilen İlk 5 Meslekteki Çalışanların Beceri Eksikliği 30

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Çalışan Sayısına Göre İşyerlerinin Dağılımı 5
Grafik 2: Kısmi Zamanlı Çalışma, Vardiya ve İhracat Yapan İşyerlerinin Oranı 6
Grafik 3: Yatırım Planlayan İşyerlerinin Oranı 7
Grafik 4: AR-GE Çalışması Yapan İşyerlerinin Oranı 8
Grafik 5: E-Ticaret Yapan İşyeri Oranları 9
Grafik 6: Sektörlere Göre Kadın Çalışanların Oranı 10
Grafik 7: Çalışanların İşyeri Büyüklüklerine Göre Dağılımı 10
Grafik 8: Engelli İstihdam Eden İşyerlerinin Oranı 11
Grafik 9: Son 5 Yılın Açık İş Oranları (10+) 14
Grafik 10: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İşi Olan İşyeri Oranları 15
Grafik 11: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 16
Grafik 12: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 19
Grafik 13: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 23
Grafik 14: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri 25
Grafik 15: İmalat Sektöründe Geleceğin Meslekleri 32

GİRİŞ

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde eşleşmesi için öncelikle piyasanın ihtiyaçlarını belirlemek gerekmektedir. İŞKUR tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak farklı metodolojilerle devam eden İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA), 2011 yılının ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliğiyle sürdürülmektedir.

Araştırmanın temel amacı işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen sektörel ve mesleki değişim ile gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına ve bu verilere ihtiyaç duyacaklara bilgi üretmektir.

İşgücü Piyasası Araştırmasında telefon, e-posta ve yüz yüze görüşme yöntemleri kullanılarak, 1 milyon 575 bin 863 işyeri ile ilgili veri derlenmiştir. Bilgi ve iletişim sektöründe ise 2-9 çalışanı olan 15 bin 204, 10-19 çalışanı olan bin 937, 20+ çalışanı olan bin 860 olmak üzere toplam 19 bin 1 işyeri ile ilgili veri derlenmiştir. Çalışmada daha önceki yıllarda olduğu gibi 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri 77 ilde tam sayım 4 ilde örneklem yöntemi ile il düzeyi ve Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde, 2-9 ve 10-19 çalışanı olan işyerleri örneklem yöntemiyle sadece Türkiye genelini tahmin edecek şekilde çalışma kapsamına dâhil edilmiştir.

Çalışma sonuçlarına göre Türkiye geneli ve il düzeyi raporlarının yanı sıra sektörel raporlar da hazırlanmıştır. Araştırma kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflamasına (NACE Rev 2.) göre; Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık, Kamu Yönetimi ve Savunma; Sosyal Güvenlik, Hane Halklarında İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri örneklem çerçevesi olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada ise İmalat sektörüne yönelik veriler değerlendirilmiştir.

2022 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

İMALAT SEKTÖRÜ RAPORU

İşgücü Piyasası Araştırmalarının temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen sektörel ve mesleki değişim ile gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu kapsamda 2022 yılı İşgücü Piyasası Araştırması 18 Nisan – 27 Mayıs 2022 tarihleri arasında 2-9, 10-19 ve 20+ çalışanı olan işyerlerine soru formu uygulanarak gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası sektörel ve mesleki sınıflandırmalar kullanılarak yapılmış olan bu araştırmada il düzeyinde sonuç alabilmek maksadıyla 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde örneklem yöntemiyle çalışma gerçekleştirilmiştir. Örneklem yapılan iller İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa'dır. 2-9 ve 10-19 çalışanı olan işyerlerinde ise ülke geneli için örneklem yöntemi kullanılmıştır. 2022 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 82 bin 450 işyerine soru formu uygulanmış; 1 milyon 575 bin 863 işyerine yönelik veri derlenerek 15 milyon 818 bin 958 çalışan tespit edilmiştir.

2022 yılı İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları kullanılarak Türkiye geneli ve il raporları dışında sektörel raporlar da oluşturulmuştur. Bu raporda Bilgi ve İletişim sektörü özelinde sonuçlar irdelenecektir. Bu sebeple rapor içerisinde İmalat sektöründen bahsedilirken zaman zaman sektör ibaresi kullanılmıştır.

İmalat sektörünün alt sektörleri içinde;

- Gıda ürünlerinin imalatı,
- İçeceklerin imalatı,
- Tütün ürünleri imalatı,
- Tekstil ürünlerinin imalatı,
- Giyim eşyalarının imalatı,
- Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,
- Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),
- Saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek yapılan eşyaların imalatı,
- Kâğıt ve kâğıt ürünlerinin imalatı,
- Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması,

- Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,
- Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı,
- Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,
- Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- Ana metal sanayii; fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç),
- Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı ve elektrikli teçhizat imalatı yer almaktadır.

Özellikle raporda meslek bazında veriler incelenirken imalat sektörünün kapsamı dikkate alınmalıdır.

1. İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

2022 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında imalat sektöründe 255 bin 22 işyeri için veri derlenmiş olup, bu işyerlerinde toplam 4 milyon 513 bin 318 çalışan tespit edilmiştir. Araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 16,2'si, çalışanların yüzde 28,5'i imalat sektöründedir. Çalışan oranı işyeri oranına göre daha fazladır. Ülkemizdeki her 3 çalışandan yaklaşık 1'inin bu sektörde çalıştığı anlaşılmaktadır.

1.1. İşyeri Verileri

İşyeri verileri bölümünde imalat sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin özelliklerine ilişkin veriler ortaya konulacaktır. Aşağıdaki grafikte sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin büyüklüklerine göre dağılımı incelenmiştir.

Grafik 1: Çalışan Sayısına Göre İşyerlerinin Dağılımı

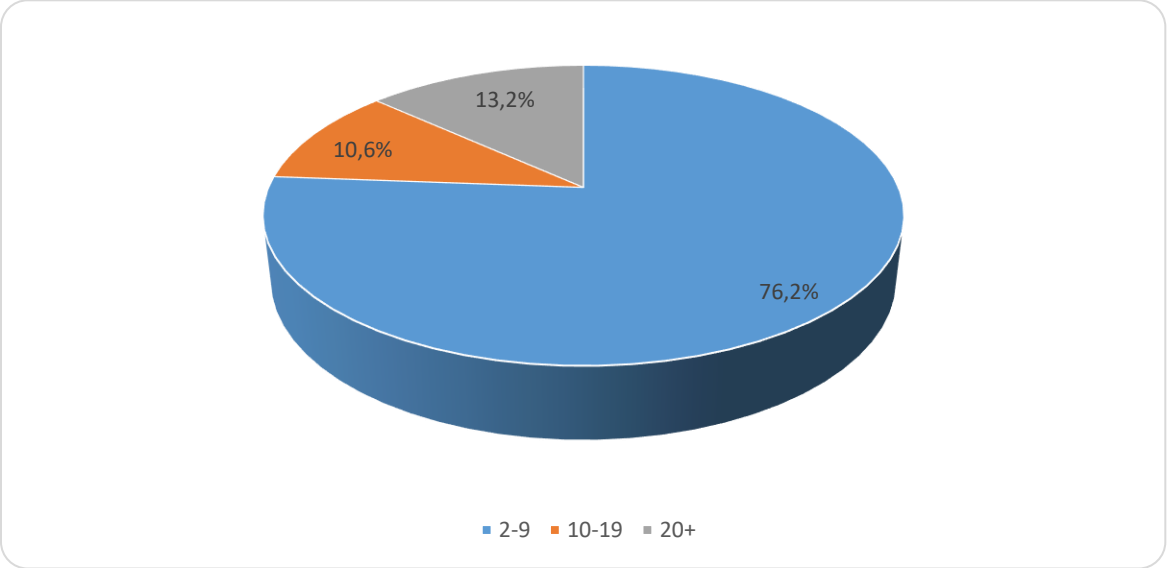

Kaynak: İPA 2022

Sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin yüzde 76,2'si 2-9 çalışanı olan işyerlerinden, yüzde 10,6'sı 10-19 çalışanı olan işyerlerinden, yüzde 13,2'si ise 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinden oluşmaktadır. Türkiye genelindeki işyerlerinin yüzde 86,3'ü 2-9 çalışanı olan işyerlerinden, yüzde 7,3'ü 10-19 çalışanı olan işyerlerinden oluşmaktadır. 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payı ise yüzde 6,3'tür. İmalat sektöründe 10-19 ve 20+ çalışanı olan işyeri oranı Türkiye genelinden daha yüksektir.

Grafik 2: Kısmi Zamanlı Çalışma, Vardiya ve İhracat Yapan İşyerlerinin Oranı

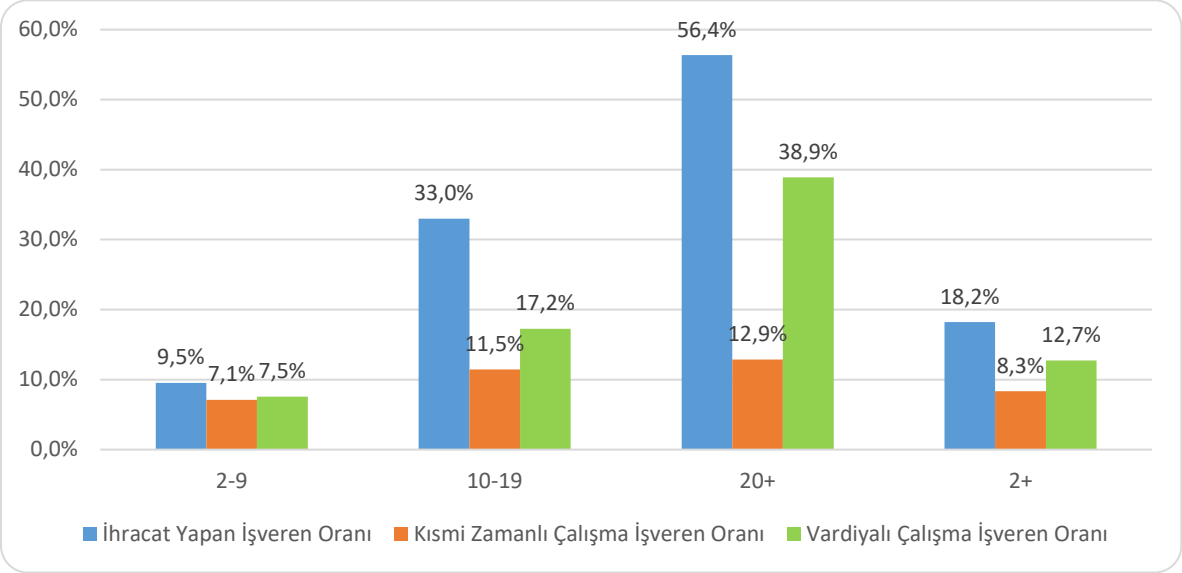

Kaynak: İPA 2022

Sektörde ihracat yapan işyerlerinin oranı yüzde 18,2'dir. İmalat sektörü bu alanda Türkiye geneline göre yüksek bir orana sahiptir. Türkiye genelinde bu oran yüzde 6,2 olarak gerçekleşmiştir. Sektörde işyeri büyüklüğü arttıkça ihracat yapma oranı da artmaktadır. 2-9 çalışanı olan işyerlerinde bu oran yüzde 9,5, 10-19 çalışanı olan işyerlerinde yüzde 33, 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 56,4'tür. 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinin yarıdan fazlası ihracat yapmaktadır. Türkiye genelinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için ihracat yapma oranı ise yüzde 27,4'tür.

Vardiyalı çalışma gerçekleştiren işyerleri ise sektördeki işyerlerinin yüzde 12,7'sini oluşturmaktadır. Bu oran 2-9 çalışanı olan işyerlerinde yüzde 7,5, 10-19 çalışanı olan işyerlerinde yüzde 17,2 ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için ise yüzde 38,9'dur. Vardiyalı çalışma oranı sektörde Türkiye geneline göre yüksektir. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin oranı yüzde 9,5 olarak gerçekleşmiştir.

Kısmi zamanlı çalışma gerçekleştiren işyerleri ise sektördeki işyerlerinin yüzde 8,3'ünü oluşturmaktadır. 2-9 çalışanı olan işyerlerinde yüzde 7,1, 10-19 çalışanı olan işyerlerinde yüzde 11,5 ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için yüzde 12,9'dur. Kısmi zamanlı çalışma oranı sektörde Türkiye geneline göre daha düşüktür. Türkiye genelinde kısmi zamanlı çalışma yapan işyerlerinin oranı yüzde 9,6 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 3: Yatırım Planlayan İşyerlerinin Oranı

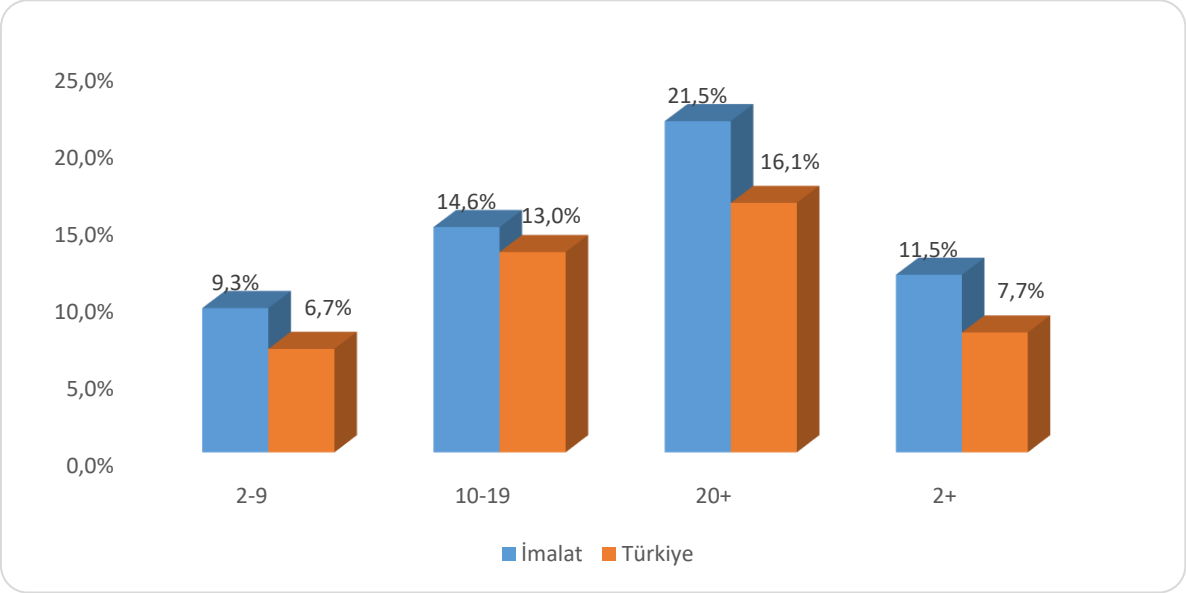

Kaynak: İPA 2022

Sektörde işyerlerinin yüzde 11,5'i gelecek 1 yıl içinde yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 7,7 olarak gerçekleşmiştir. Hem sektörde hem de ülke genelinde işyeri büyüklüğü arttıkça yatırım yapmayı planlayan işyeri oranı da artmaktadır. Sektörde, yatırım planlayan işyerlerinin yüzde 75,8'i ilave yatırım[1], yüzde 29,5'i teknolojik yatırım[2], yüzde 14,9'u stratejik yatırım[3], yüzde 7,5'i diğer yatırım seçeneğini belirtmişlerdir.

[1] Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs. alımı veya kiralanmasıdır.
[2] Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi kapsamındaki yatırımlardır.
[3] İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetlerini içermektedir.

Grafik 4: AR-GE Çalışması Yapan İşyerlerinin Oranı

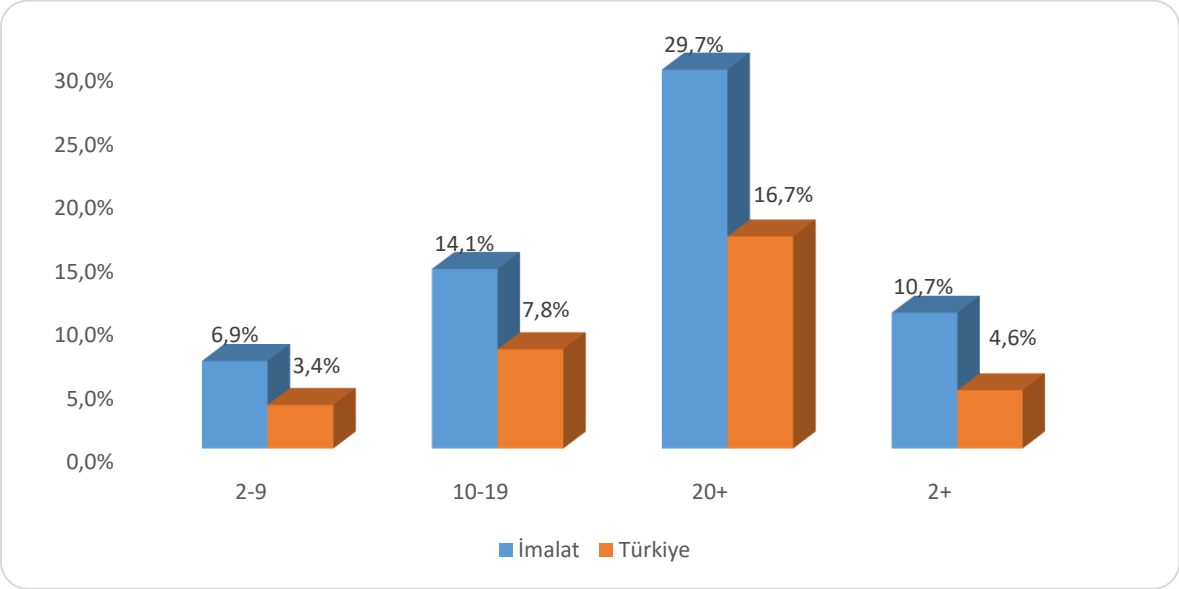

Kaynak: İPA 2022

Ülkemizde 2 ve üzeri çalışanı bulunan işyerleri içinde AR-GE çalışması yapan işyeri oranı yüzde 10,7'dir. Türkiye genelinde AR-GE çalışması yapan işyerlerinin oranı yüzde 4,6 olarak gerçekleşmiştir. İmalat sektöründeki AR-GE çalışması yapan işyerleri oranının ülke genelinden fazla olması dikkat çekmektedir.

İmalat sektöründe işyeri büyüklüklerine göre bu oranlar incelendiğinde ise; büyüklük arttıkça AR-GE çalışması yapan işyeri oranının yükseldiği dikkati çekmektedir. Sektörde AR-GE çalışması yapan işyerlerinin oranı; 2-9 çalışanı olan işyerlerinde yüzde 6,9, 10-19 çalışanı olan işyerlerinde yüzde 14,1, ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için ise yüzde 29,7 olarak gerçekleşmiştir. Görüldüğü üzere sektörde çalışan sayısı arttıkça AR-GE çalışmaları yoğunlaşmaktadır. AR-GE çalışmaları bilimsel ve teknik bilgi birikimini arttırmak gayesi ile gerçekleştirildiğinden, imalat sanayiinin gelişmesi ile birlikte özellikle daha büyük işyerlerinde AR-GE çalışmaları artmaktadır.

Grafik 5: E-Ticaret Yapan İşyeri Oranları

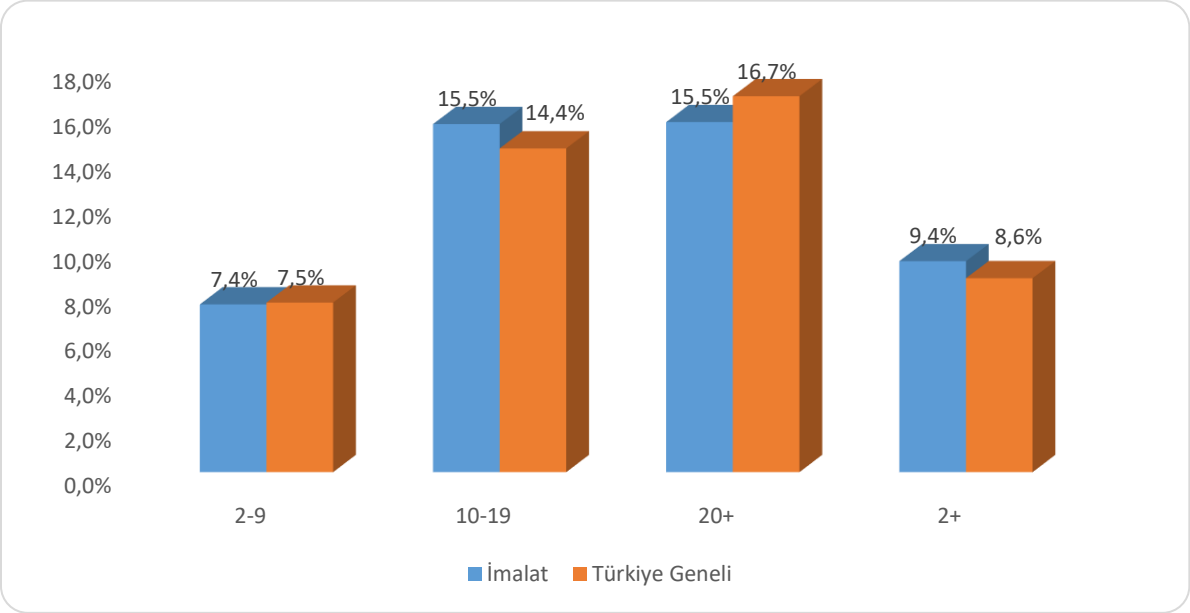

Kaynak: İPA 2022

Sektörde e-ticaret yapan işyeri oranı, Türkiye genelinin üstündedir. Araştırmaya dâhil edilen işyerlerinin yüzde 8,6'sı e-ticaret yaparken, sektörde bu oran 9,4 olarak tespit edilmiştir. Bu sektör için oran 2-9 çalışanı olan işyerlerinde yüzde 7,4, 10-19 çalışanı olan işyerlerinde yüzde 15,5 olmuştur. 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde ise e-ticaret yapan işyeri oranı, Türkiye genelinin altında gerçekleşerek yüzde 15,5 olmuştur.

1.2. Mevcut İstihdam Verileri

Bu bölümde imalat sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde istihdam edilenlere ilişkin verilere yer verilecektir. Sektördeki işyerlerinde toplam 4 milyon 513 bin 318 çalışan tespit edilmiştir. Çalışanların yüzde 73,6,'sı erkeklerden, yüzde 26,4'ü ise kadınlardan oluşmaktadır. Türkiye genelinde toplam çalışan sayısı 15 milyon 818 bin 958 olarak tespit edilmiş olup, toplam çalışanların yüzde 29,1'i kadınlardan oluşmaktadır. İmalat sektöründe kadınların ağırlığı Türkiye geneline göre yaklaşık 3 puan daha düşüktür. Sektörde çalışan yaklaşık her 4 kişiden biri kadındır.

Grafik 6: Sektörlere Göre Kadın Çalışanların Oranı

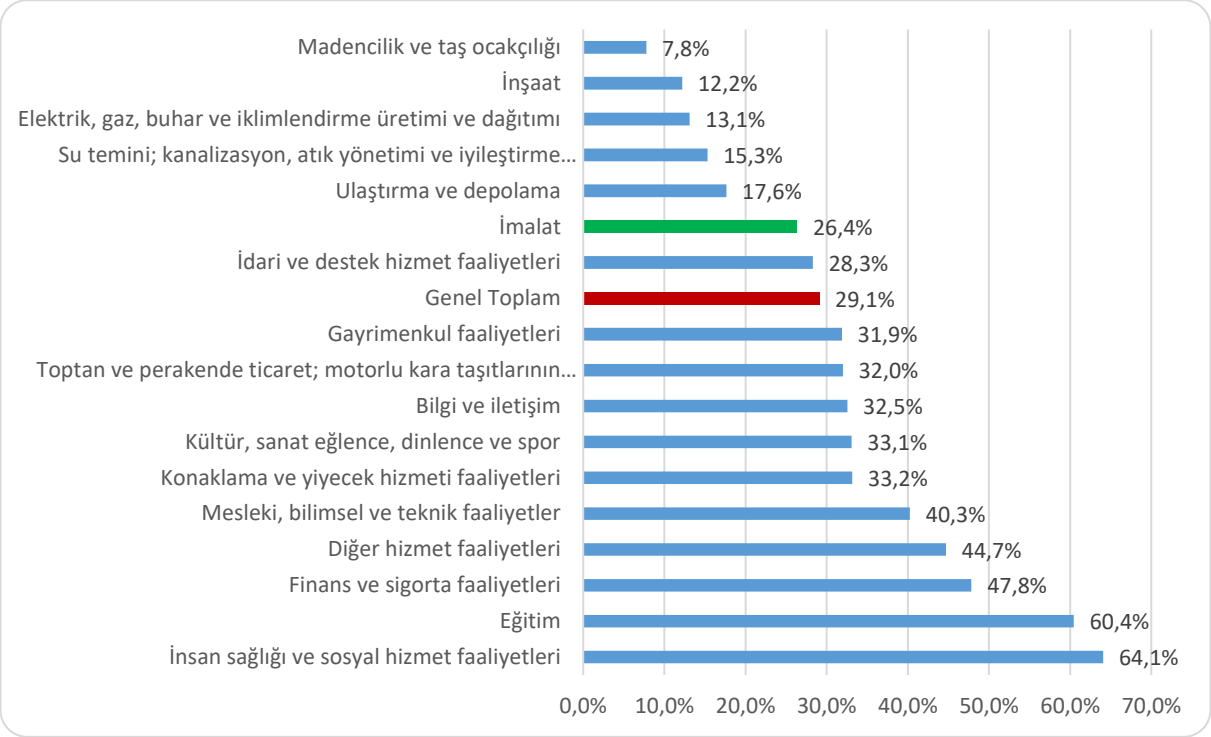

Kaynak: İPA 2022

Grafik 6'da sektörlere göre kadın çalışanların toplam çalışanlar içindeki oranları gösterilmiştir. İmalat sektöründe kadın çalışanların sayısı ülke geneli altındadır.

Grafik 7: Çalışanların İşyeri Büyüklüklerine Göre Dağılımı

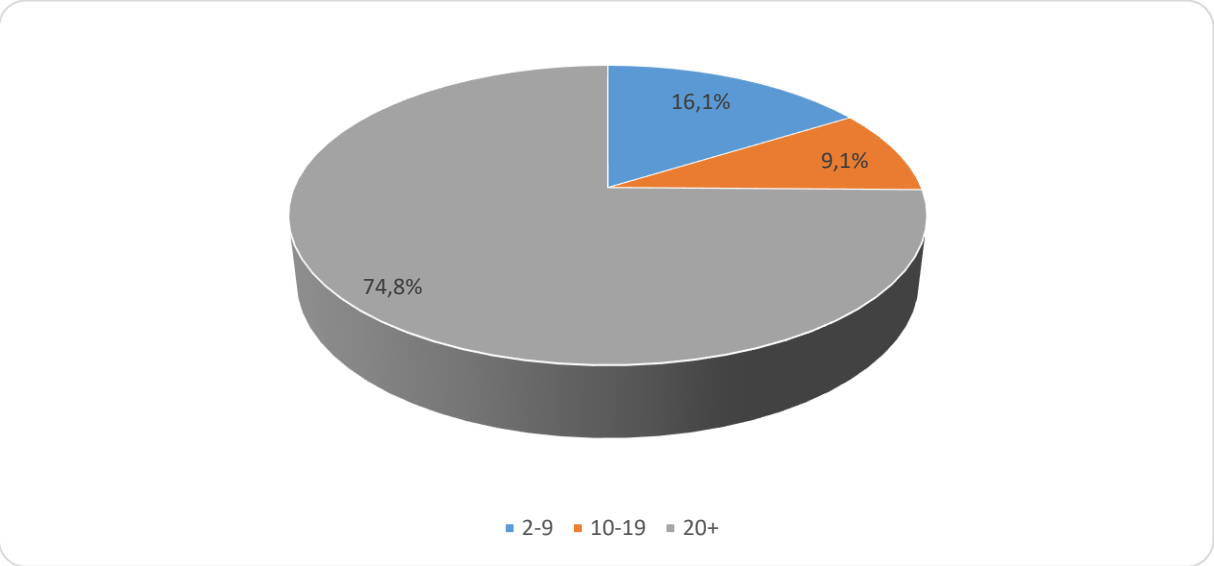

Kaynak: İPA 2022

İmalat sektöründeki çalışanların yüzde 16,1'i 2-9 çalışanı olan işyerlerinde, yüzde 9,1'i 10-19 çalışanı olan işyerlerinde, yüzde 74,8'i ise 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde çalışmaktadır. Türkiye genelinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde çalışanların oranı yüzde 58,4 olup sektörde bu oran Türkiye geneline göre oldukça yüksektir.

İmalat sektöründe işyeri ve mevcut istihdam verilerinden hareketle Türkiye geneli içindeki durumu değerlendirildiğinde; sektör, ülkemiz istihdamının yüzde 28,5'ini oluşturmasıyla işgücü piyasası açısından büyük öneme sahiptir. Ülkemizde araştırma kapsamında istihdamda yer alan her 3 kişiden olarak 1'i imalat sektöründe bulunmaktadır.

Grafik 8: Engelli İstihdam Eden İşyerlerinin Oranı

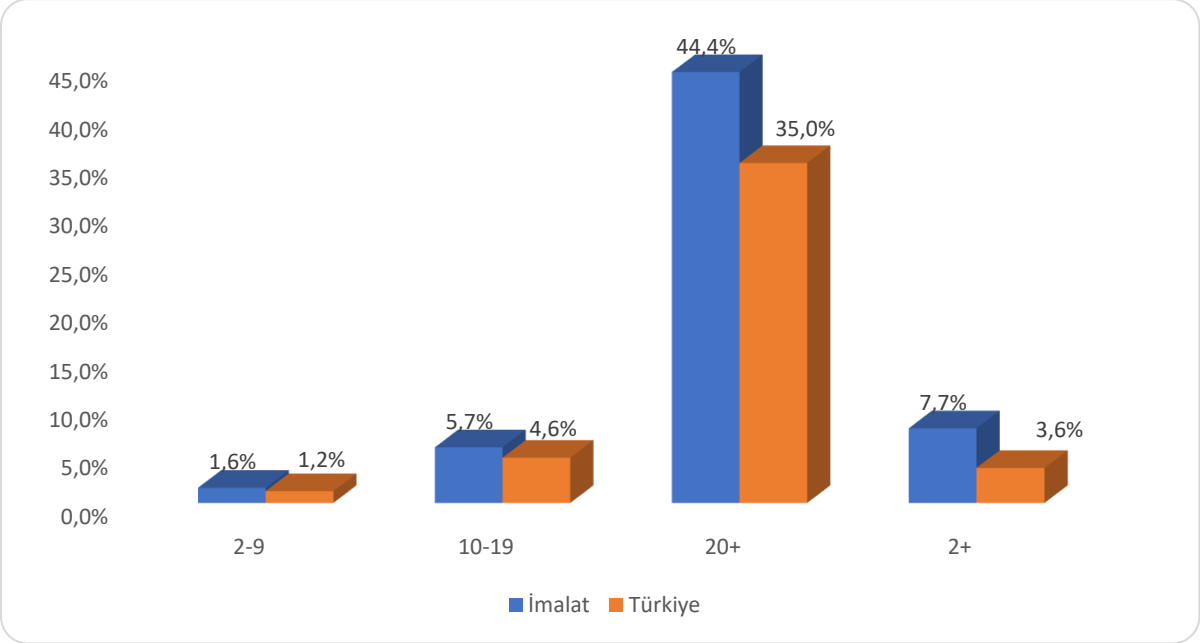

Kaynak: İPA 2022

İmalat sektöründeki işyerlerinin yüzde 7,7'sinde engelli istihdam edildiği görülmektedir. Türkiye genelinde ise engelli istihdam eden işyerlerinin oranı yüzde 3,6 olarak gerçekleşmiştir. İmalat sektöründeki engelli istihdam eden işyerleri oranının ülke genelinden fazla olması dikkat çekmektedir.

İmalat sektöründe işyeri büyüklüklerine göre bu oranlar incelendiğinde ise; büyüklük arttıkça engelli istihdam eden işyeri oranının yükseldiği dikkati çekmektedir. Sektörde engelli istihdam eden işyerlerinin oranı; 2-9 çalışanı olan işyerlerinde yüzde 1,6, 10-19

çalışanı olan işyerlerinde yüzde 5,7 ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için ise yüzde 44,4 olarak gerçekleşmiştir.

2. AÇIK İŞLER

Açık iş; o an piyasada işgücü talep eden işyerlerinin istihdam ihtiyacını sayı, meslek, beceri ve eğitim düzeyi ile ortaya koyan verilerdir. Araştırma kapsamındaki işyerlerine 2022 yılı 18 Nisan – 27 Mayıs tarihleri arasında ziyaret gerçekleştirildiği/formun doldurulduğu tarih itibariyle açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. İşyerlerine bu soru kapsamında açık iş bulunan mesleklerin yanında bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, açık işlerinde engelli işgücü tercih edip etmeyecekleri, aranılan beceriler ve açık işlerini hangi kanallar ile aradıkları da sorulmuştur.

Araştırma kapsamında imalat sektöründe 32 bin 286 işyerinde çalışma döneminde açık iş olduğu tespit edilmiş olup, bu iş yerlerinden toplam 151 bin 141 kişilik açık iş olduğu bilgisi alınmıştır.

Grafik 9: Son 5 Yılın Açık İş Oranları (10+)

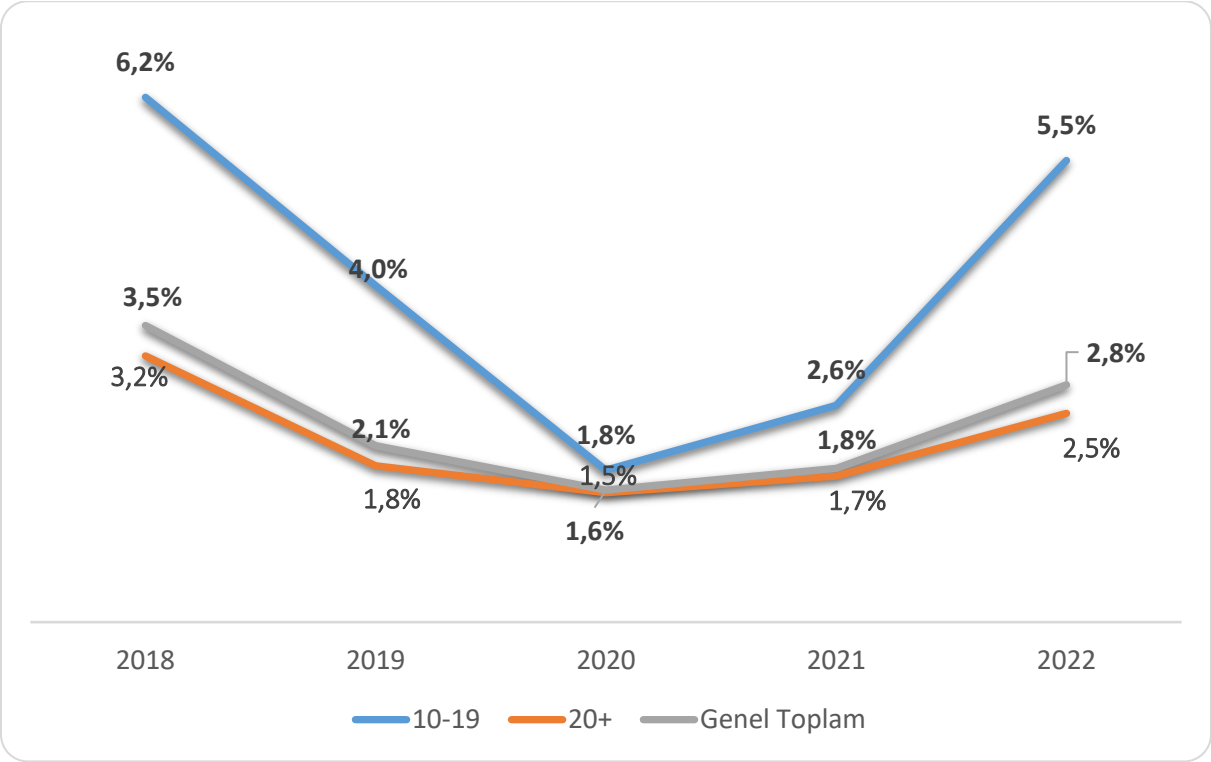

Kaynak: İPA 2022

İmalat sektöründeki 10+ çalışanı olan işyerlerinin son beş yılın açık iş oranları incelendiğinde 2018 yılından 2020 yılına kadar bir azalış yaşandığı görülmekte olup 2020 yılından sonra bir artış olduğu gözlemlenmektedir. 2020 yılındaki açık iş oranındaki düşüşün pandemiden kaynaklı olabileceği değerlendirilmektedir.

Grafik 10: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İşi Olan İşyeri Oranları

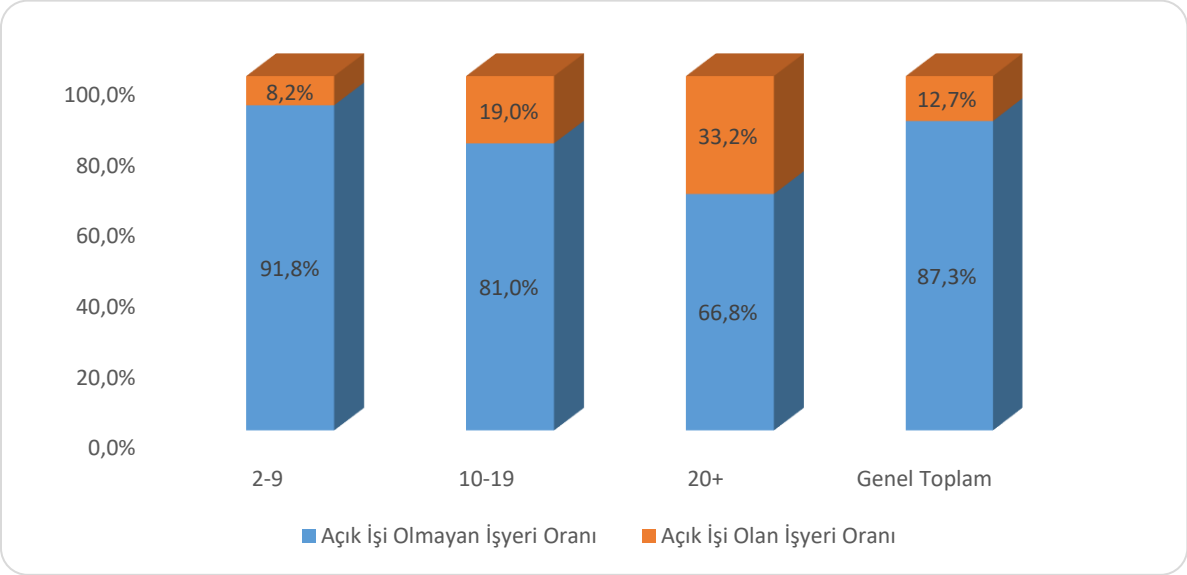

Kaynak: İPA 2022

Yukarıdaki grafikte de görüldüğü üzere sektörde açık işi olan işyerleri, sektördeki araştırma kapsamındaki tüm işyerlerinin yüzde 12,7'sine tekabül etmektedir. Bu oran Türkiye genelinin 5,3 puan üzerindedir.

İşyeri büyüklüklerine göre değerlendirildiğinde ise 2-9 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 8,2'sinde, 10-19 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 19'unda, 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinin ise yüzde 33,2'sinde açık iş bulunmaktadır. İşyeri büyüklüğü arttıkça açık işi olan işyeri oranı artmaktadır.

Grafik 11: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

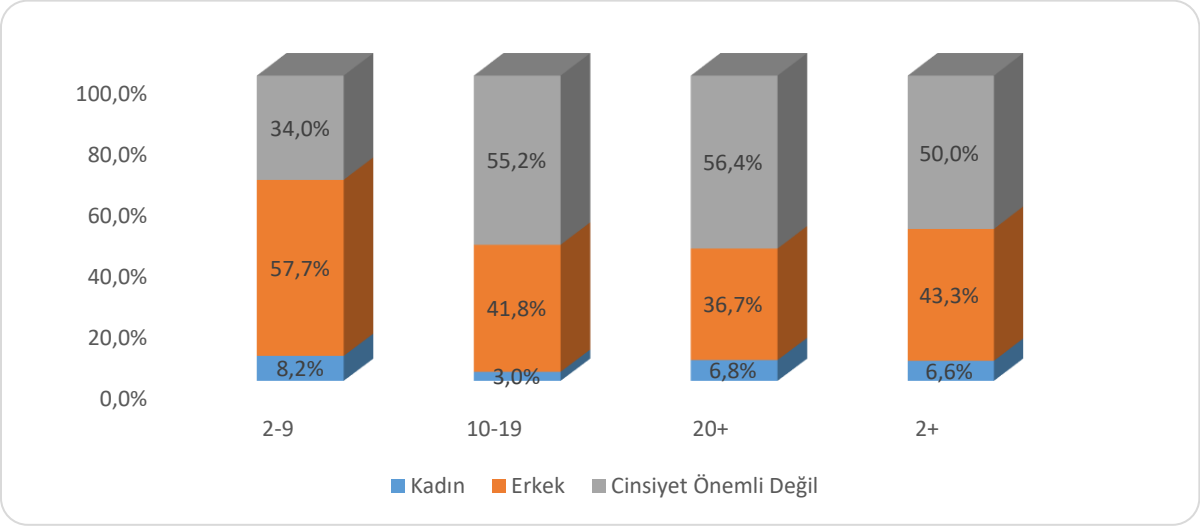

Kaynak: İPA 2022

Grafikte işverenlerin açık işlerinde cinsiyet tercihleri yansıtılmıştır. Sektörde belirtilen açık işlerin yüzde 50'sinde cinsiyet tercihinde bulunulmamıştır. Bunun yanında bu işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 6,6'sında sadece kadın işgücü tercihinde bulunulmuştur. Sadece kadın işgücü istihdam edilmesi yönünde tercihte bulunulması 2-9 çalışanı olan işyerlerinde diğer büyüklüklere göre daha fazladır. 2-9 çalışanı olan işyerlerinde açık işlerin yüzde 8,2'sinde kadın işgücü tercihinde bulunulmuşken, bu oran 10-19 çalışanı olan işyerlerinde yüzde 3 ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 6,8 olarak tespit edilmiştir. İşyeri büyüklüğü arttıkça cinsiyet tercihinin azaldığı ve kadın işgücünün daha kolay istihdam edilebilir olduğu görülmektedir.

Tablo 1: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Seviyesi	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Lise Altı	33,8%	21,1%	17,2%	20,0%
Çıraklık	1,2%	4,8%	0,3%	2,3%
Genel Lise	8,8%	17,2%	6,7%	11,4%
Meslek Lisesi	9,1%	15,4%	7,6%	11,1%
Meslek Yüksekokulu	1,0%	2,1%	2,2%	2,0%
Lisans	7,9%	2,8%	5,8%	4,6%
Lisansüstü	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum	38,3%	36,5%	60,1%	48,4%
Genel Toplam	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Kaynak: İPA 2022

Tabloda işverenlerin cinsiyet kırılımına göre açık işlerinde hangi eğitim düzeyini talep ettikleri gösterilmiştir. İmalat sektöründen alınan açık işlerin yüzde 48,4'ünde herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemektedir. En çok talep edilen eğitim düzeyi ise yüzde 20 ile lise altı eğitimi düzeyidir. Meslek yüksekokulu, lisans ve lisansüstü eğitim seviyelerinin toplamından oluşan yükseköğretim seviyesindeki açık işler ise sektördeki tüm açık işlerin sadece yüzde 6,6'sını oluşturmaktadır.

Türkiye genelindeki açık işlerin yüzde 37,6'sında işverenler herhangi bir eğitim düzeyi aramamaktadır. En çok talep edilen eğitim düzeyi ise yüzde 21,4 ile genel lise eğitimi iken, bunu yüzde 17 ile lise altı eğitimi takip etmektedir.

Sektörde, açık işlerde talep edilen eğitim düzeyleri cinsiyet özelinde değerlendirildiğinde; kadın işgücü tercihlerinde yüzde 38,3 oranı ile herhangi bir eğitim düzeyi aranmamaktadır. Bu durum kadınlar için ilk sırada yer aldığı gibi erkekler için de ilk sırada yer almaktadır. Erkeklerde bu oran yüzde 36,5 olarak gerçekleşmiştir. Buna göre imalat sektöründe cinsiyete göre eğitim durumunun farklılaşmadığı görülmektedir. Buna ek olarak erkek işgücü talep edilen işlerde, kadın işgücü talep edilen işlere göre meslek lisesi tercihinin farklılaştığı görülmektedir. Kadın işgücü talep edilen işlerde meslek lisesi tercihi yüzde 9,1 düzeyinde iken, erkek işgücü talep edilen işler için bu oran yüzde 15,4'tür.

Tabloda dikkat çeken bir diğer veri ise, yüksek eğitim düzeyinin tercih edildiği açık işlerde kadın işgücü tercihinin erkek işgücü tercihine göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Açık İşlerde Talep Edilen Beceriler

Beceriler	2-9	10-19	20+	2+
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	1	1
İş Tecrübesi	2	2	2	2
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	3	3	4	3
Takım Çalışması	5	4	3	4
Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilme	4	6	5	5
İletişim ve İfade Yeteneği	8	7	6	6
Analitik Düşünebilme	6	5	7	7
Bilgisayar Kullanımı	9	8	8	8
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	7	9	9	9
Yabancı Dil	10	10	10	10

Kaynak: İPA 2022

İmalat sektöründe tespit edilen tüm açık işler için talep edilen beceriler sıralandığında ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, ikinci sırada İş Tecrübesi, üçüncü sırada ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik bulunmaktadır. İşyeri büyüklüklerine göre becerilerin sıralamasına bakıldığında da yerlerinin değişmediği ancak 20+ çalışanı olan işyerlerinde ise sadece Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisinin ilk üçteki sıralamasını koruyamadığı görülmektedir.

Sektörde açık işler için talep edilen beceriler incelendiğinde özellikle Türkiye geneli ile aynı eğilime sahip olduğu ve ilk ikide yer alan becerilerin aynı olduğu görülmektedir. Ancak üçüncü sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisinin Türkiye genelinde yerini takım çalışması becerisine bıraktığı görülmektedir.

Grafik 12: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

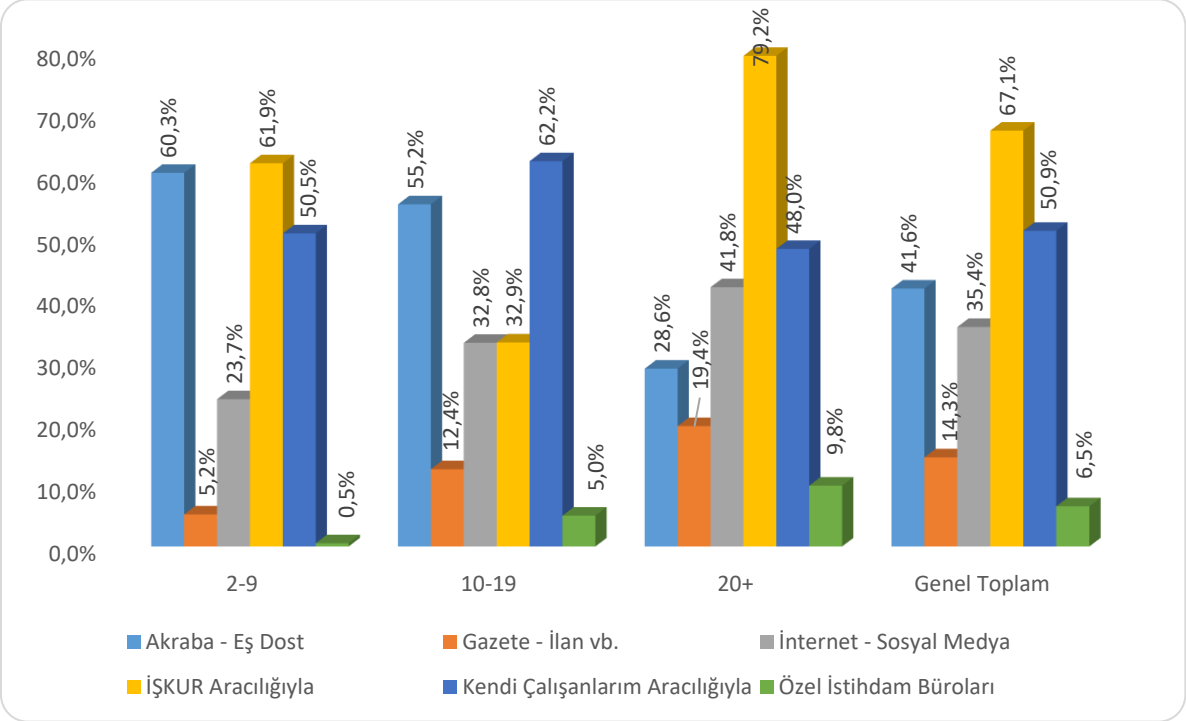

Kaynak: İPA 2022

İşverenlerin açık işleri için kullandıkları arama kanalları, işyeri büyüklüklerine göre önemli ölçüde farklılaşmaktadır. 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde yüzde 79,2 ile İŞKUR en fazla tercih edilen arama kanalı olarak ortaya çıkmıştır. Türkiye geneli açık işi olan işyerlerinin arama kanalı tercihlerine bakıldığında imalat sektörü ile benzer bir eğilim sergilendiği görülmektedir.

Tablo 3: En Fazla Açık İş Olan Meslekler

Meslekler	Açık İş Sayısı
Makineci (Dikiş)	15.045
Dokuma Konfeksiyon Makineci	9.250
Konfeksiyon İşçisi	6.888
Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	4.820
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	3.567
Düz Dikiş Makineci	3.471
Diğer Plastik Mamuller İmalat İşçileri	3.305
Paketleme İşçisi	2.527
Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı	2.011
Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	1.547
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	1.442
Mermer İşçisi	1.430
Mobilya Döşeme İşçisi	1.359
Reçmeci/Reçme Makinesi Operatörü	1.310
Satış Danışmanı/Uzmanı	1.307
Reklam Tabelacı	1.306
Cnc Torna Tezgâhı Operatörü	1.305
Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	1.256
Ahşap Mobilya İmalatçısı	1.231
Ahşap Mobilya İmalat Ustası	1.229
Diğer	85.537
Genel Toplam	**151.141**

Kaynak: İPA 2022

Tablo 3'te ise imalat sektöründen alınan açık işler içinde ilk 20'de bulunan meslekler belirtilmiştir. Sektörde 151 bin 141 kişilik açık iş tespit edilmiş olup bu açık işler 1.379 farklı meslekte bulunmaktadır. 15 bin 45 kişilik açık işle ilk sırada Makineci (Dikiş), 9 bin 250 kişilik açık işle ikinci sırada Dokuma Konfeksiyon Makineci, 6 bin 888 kişilik açık işle üçüncü sırada Konfeksiyon İşçisi meslekleri yer almıştır.

Tablo 4: Yükseköğretim Mezunları İçin Talep Edilen Açık İşlerde İlk 20 Meslek

Meslekler	Açık İş Sayısı
Endüstri Mühendisi	540
Cnc Torna Tezgâhı Operatörü	473
Makine Mühendisi	462
Cnc Kayar Otomat Operatörü	431
Yazılım Mühendisi	397
Pazarlamacı	369
Elektrik Mühendisi	345
Tekstil Mühendisi	280
Bilgisayar Mühendisi	276
Satış Danışmanı/Uzmanı	263
Makine Teknikeri	261
Ön Muhasebeci	255
Elektrik Teknikeri	243
İmalat Mühendisi/Üretim Mühendisi	222
Bilgisayar Teknik Servisçisi/Bilgisayar Donanım Teknisyeni	216
Kalıp ve Takım-Aparat İşçisi	216
Web Tasarımcısı	216
Diğer Kimya Mühendisleri	199
Muhasebe Meslek Elemanı	182
Bilgisayarlı Muhasebe Elemanı	137
Diğer	4.150
Genel Toplam	**10.130**

Kaynak: İPA 2022

Tablo 4'te işverenler tarafından yükseköğretim mezunu talep edilen açık işler görülmektedir. Sektörde yükseköğretim mezunu için 10 bin 130 kişilik açık iş tespit edilmiştir. İşverenlerin meslek yüksekokulu, lisans ve lisansüstü seviyesinde işgücünü tercih ettikleri açık iş pozisyonları için ilk sırada aradıkları meslek ise 540 kişilik açık işle Endüstri Mühendisi olmuştur. İkinci sırada 473 kişilik açık iş ile Cnc Torna Tezgâhı Operatörü, üçüncü sırada 462 kişilik açık iş ile Makine Mühendisi yer almaktadır.

3. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER (TGÇM)

Araştırma kapsamında işverenlere son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektiği ve bunun nedenleri sorulmuştur. İşverenlerin istihdam ettikleri kişi ve işyerlerindeki açık pozisyon bilgisi kadar aradığı elemanları bulmada yaşadığı problem ve sıkıntılara ilişkin bilgi de çok önemlidir. Çalışan sayısı ve açık iş sayısı ile işverenlerin mevcut durumları tespit edilirken, temininde güçlük çekilen mesleklerin belirlenmesi ile işverenlerin karşılamakta zorlandığı meslekler ortaya konulmaktadır. Temininde güçlük çekilen mesleklerin araştırma döneminde karşılanmış veya karşılanmamış olmasının çalışma açısından bir önemi bulunmamaktadır. Çalışma kapsamında amaç işgücü piyasasında temininde güçlük çekilen meslekleri ve nedenlerini tespit etmektir.

Bu bölümde İmalat sektöründe işverenlerin eleman temininde güçlük çektikleri kişi sayıları meslek ayrıntısında incelenecektir.

Grafik 13: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

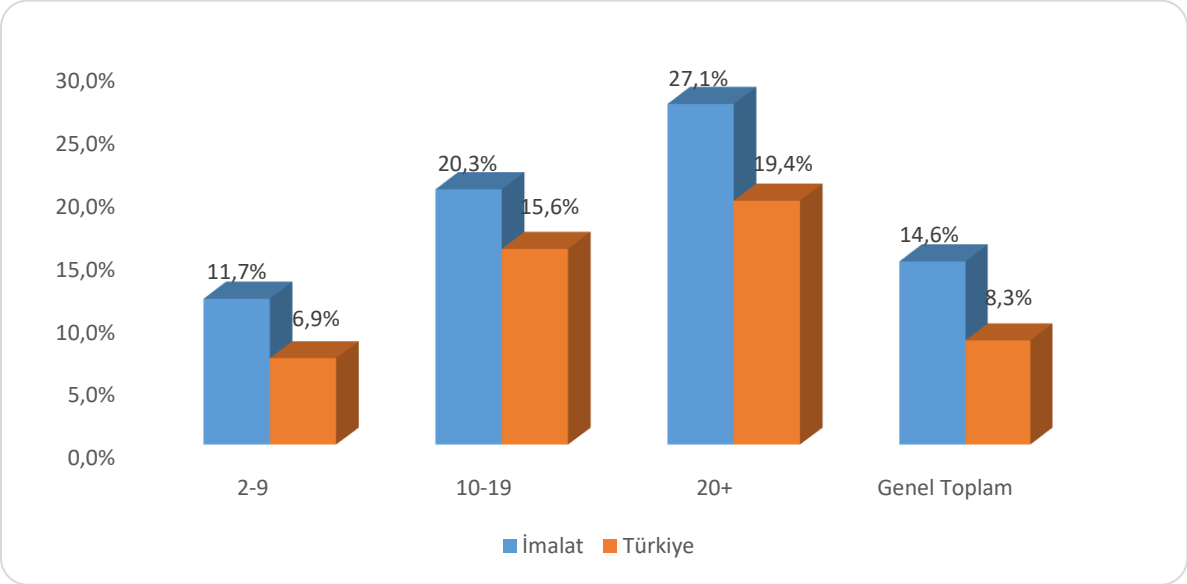

Kaynak: İPA 2022

İmalat sektöründeki toplam 255 bin 22 işyerinden 37 bin 250'sinde son 1 yılda eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. 2-9 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 11,7'si, 10-19 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 20,3'ü, 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinin yüzde 27,1'i ve toplamda ise yüzde 14,6'sının eleman temininde güçlük çektikleri tespit edilmiştir. Sektörde eleman temininde güçlük çeken toplam işyeri oranı, yüzde 8,3 olan Türkiye geneline göre daha fazladır.

Tablo 5: Meslek Grubuna Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Meslek Grupları	2-9	10-19	20+	Genel Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	-	355	495	850
Hizmet ve Satış Elemanları	2.804	20	810	3.634
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	216	356	3.365	3.937
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	-	-	76	76
Profesyonel Meslek Mensupları	863	1.185	1.449	3.497
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	22.215	7.591	24.844	54.650
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	3.451	827	3.011	7.289
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	17.901	14.891	30.313	63.105
Yöneticiler	-	-	44	44
Genel Toplam	**47.450**	**25.226**	**64.407**	**137.083**

Kaynak: İPA 2022

İmalat sektöründe 37 bin 250 işyerinde 137 bin 83 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Sektörde toplam temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 47'si 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde bulunmakta olup bu sayı 64 bin 407'dir. 2-9 çalışanı olan işyerlerinde ise 47 bin 450 kişinin temininde güçlük çekilmiştir.

Sektörde toplam tespit edilen temininde güçlük çekilen 137 bin 83 kişinin 63 bin 105'i (yüzde 46) Tesis ve Makine Operatörleri ile Montajcılar meslek grubunda olduğu görülmektedir. İkinci sırada ise Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun olduğu tespit edilmiştir. Ülke geneli eleman temininde güçlük çekilen meslek gruplarına bakıldığında Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun yüzde 30,2 ile ilk sırada, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunun ise yüzde 24 oranı ile ikinci sırada olduğu görülmektedir.

Tablo 6: Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

2-9	10-19	20+	Genel Toplam
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
Makineci (Dikiş)	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Konfeksiyon İşçisi	Dokuma Konfeksiyon Makineci
Ahşap Mobilya İmalat Ustası	Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	Dokuma Konfeksiyon Makineci	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Düz Dikiş Makineci	Düz Dikiş Makineci	Konfeksiyon İşçisi
Mobilyacı	Reçmeci/Reçme Makinesi Operatörü	Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	Düz Dikiş Makineci
Gazaltı (Mİg-Mag) Kaynakçısı	Argon Kaynakçısı (Tıg Kaynakçısı)	Cnc Torna Tezgahı Operatörü	Ahşap Mobilya İmalat Ustası
Ahşap Mobilya İmalatçısı	Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı)	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı
Tornacı (Torna Tezgahı İşçisi)	Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı)	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı
Elektrik Teknikeri	Beton Pompa-Püskürtme Operatörü	Seramik İmal İşçisi	Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Üretim Paneli Kontrol Operatörü	Bilgisayarlı Makine (Cnc Operatörü)	Ahşap Mobilya İmalatçısı

Kaynak: İPA 2022

Tabloda sektörde temininde güçlük çekilen ilk 10 mesleğe yer verilmiştir. İlk sırada Makineci (Dikiş) mesleğinin temininde güçlük çekildiği daha sonra Dokuma Konfeksiyon

Makineci, Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik), Konfeksiyon İşçisi, Düz Dikiş Makineci meslekleri olduğu görülmektedir. İşyeri büyüklüğü değişse de Makineci (Dikiş) mesleğinin 2-9 çalışanı olan işyerleri dışında ilk sırada olması dikkat çekicidir.

Grafik 14: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

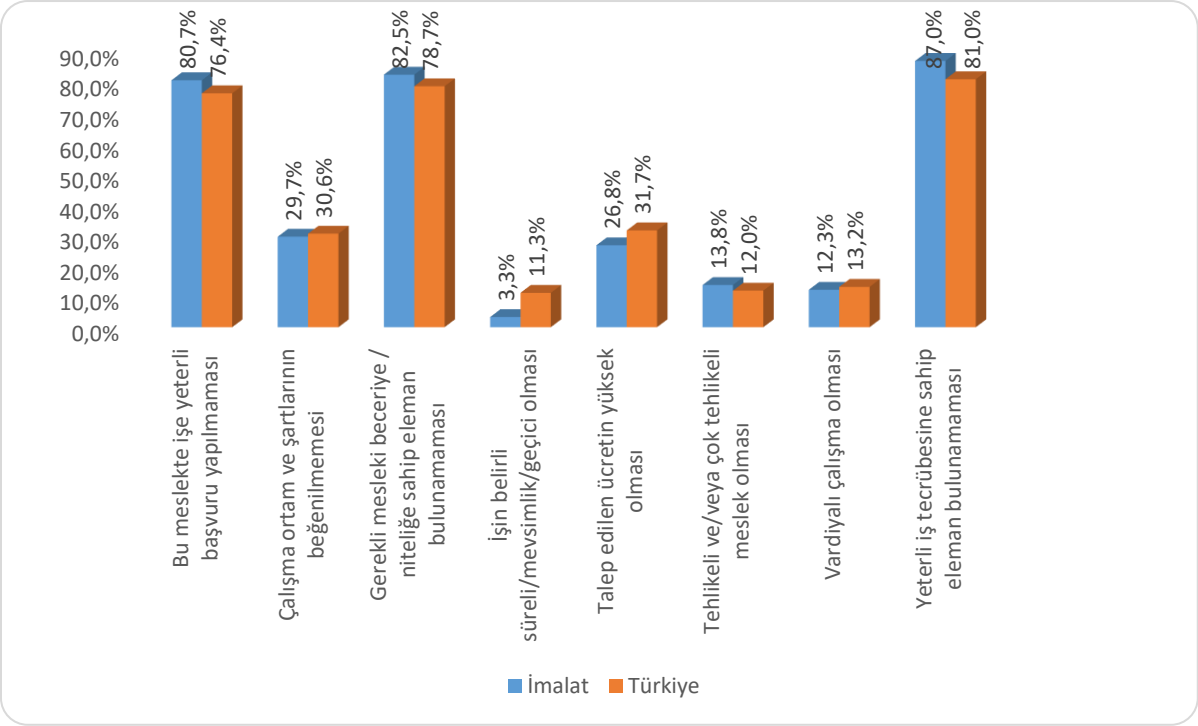

Kaynak: İPA 2022

İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin yüzde 87'sinin yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedeninden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Daha sonra yüzde 82,5 oranında ise gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, yüzde 80,7 ile ilgili meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması nedenleri ön plana çıkmıştır. Sektörde, eleman temininde güçlük çekilme nedenleri sıralaması Türkiye geneli sıralaması ile aynıdır.

Tablo 7: 20+ İşyerlerinde İllere Göre Açık İş ve TGÇM Sayıları

İl	Açık İş Sayısı	TGÇM
İstanbul	28.439	17.157
Bursa	6.033	4.345
İzmir	5.326	3.852
Kocaeli	4.083	2.259
Ankara	2.978	2.582
Tekirdağ	2.782	2.341
Düzce	1.704	1.586
Denizli	1.686	1.388
Konya	1.528	1.477
Manisa	1.479	1.517
Kayseri	1.231	1.395
Gaziantep	1.194	541
Kütahya	1.161	761
Bilecik	1.050	1.254
Samsun	1.047	591
Mersin	1.042	614
Mardin	1.035	835
Adana	1.023	451
Antalya	994	601
Kırklareli	969	860
Diğer İller	18.730	18.000
Genel Toplam	**85.514**	**64.407**

Kaynak: İPA 2022

Tabloda 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde, illere göre açık iş ve temininde güçlük çekilen kişi sayıları verilmektedir. Hem açık iş hem de temininde güçlük çekilen kişi sayılarında İstanbul ilk sırada yer almaktadır.

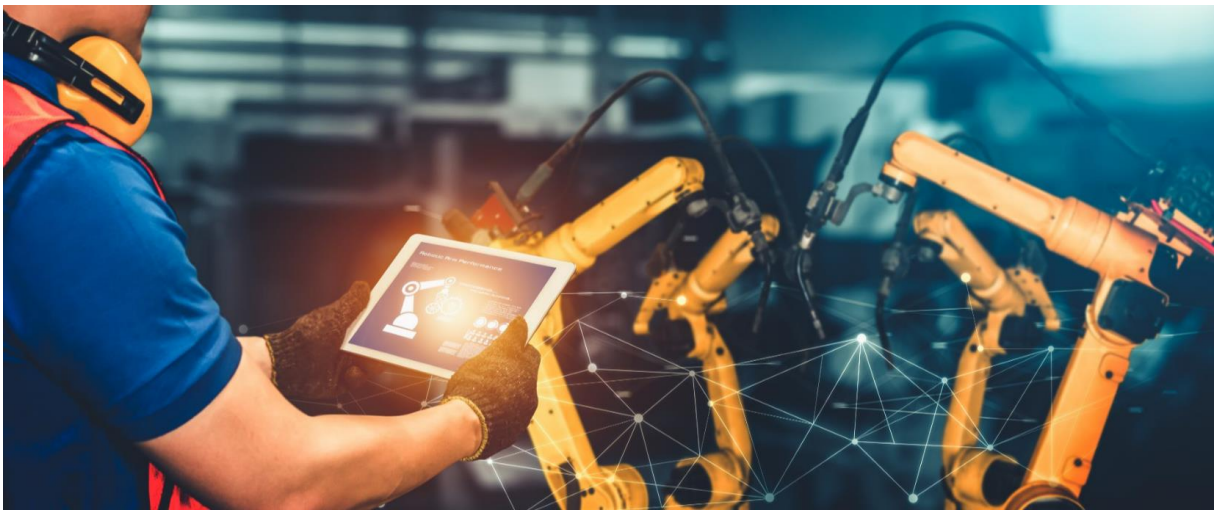

4. GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Çalışma kapsamında hangi mesleklerde ve hangi sektörlerde istihdamın nasıl değişeceğini tahmin etmek amaçlanmıştır. Bu bağlamda işverenlerden bir yıl sonraki istihdam değişimlerini meslek düzeyinde tahmin etmeleri istenmiştir. İmalat sektöründe 2023 yılı Mayıs sonu itibariyle istihdamın ne yönde değişeceği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 8: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ve Oranı (NİDO)

Sektör	Net İstihdam Değişimi	NİDO (%)
Gayrimenkul faaliyetleri	12.075	12,7%
Bilgi ve iletişim	26.679	8,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	15.790	5,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	64.560	5,4%
İmalat	**235.696**	**5,2%**
İnşaat	69.300	4,6%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3.728	4,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	142.316	4,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	42.528	4,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	6.021	4,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	24.481	3,7%
Ulaştırma ve depolama	39.176	2,9%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2.025	2,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	10.904	2,5%
Eğitim	8.046	2,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	3.647	1,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1.117	0,9%
Türkiye Geneli	**708.088**	**4,5%**

Kaynak: İPA 2022

İmalat sektörü, net istihdam değişim oranı bakımından en çok artış gösteren beşinci sektördür. Sektör net istihdam değişiminde yüzde 5,2 ile Türkiye genelinin üzerindedir. Sektörde bir yıl içinde 235 bin 696 kişilik istihdam artışı beklenmektedir. Bu bakımdan imalat sektörü Türkiye ekonomisi için önemli bir ağırlığa sahiptir.

Tablo 9: Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Makineci (Dikiş)	Ahşap Mobilya İmalatçısı
Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)
Ayakkabı İmalatçısı	Taşlama Tezgah İşçisi
Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	Makine Montaj İşçisi

Kaynak: İPA 2022

Tablo 9'da ise net istihdam artışının ve azalışının beklendiği meslekler verilmiştir. İmalat sektöründe istihdam artışının beklendiği ilk beş sırada yer alan meslekler; Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi, Dokuma Konfeksiyon Makineci, Ayakkabı İmalatçısı ve Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı meslekleri olarak tahmin edilmiştir. İstihdam azalışının beklendiği meslekler ise Ahşap Mobilya İmalatçısı, Konfeksiyon İşçisi, Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma), Taşlama Tezgah İşçisi ve Makine Montaj İşçisi olarak beklenmektedir.

Tablo 10: Teknolojik Değişimlerin İstihdama Yansıması

Teknolojik Değişimlerin İstihdama Yansıması	İmalat	Türkiye
Fikrim yok	48,2%	51,0%
İstihdamı arttıracaktır	16,8%	14,3%
İstihdamı azaltacaktır	11,9%	11,0%
İstihdamı değiştirmez	23,2%	23,7%
Genel Toplam	**100%**	**100%**

Kaynak: İPA 2022

Gelecek 10 yıl içinde teknolojik değişim ya da dönüşümün istihdama yansıması incelendiğinde sektörde fikrim yok diyen işverenlerin oranı yüzde 48,2 iken Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 51'dir. Sektörde teknolojik değişim ya da dönüşümün istihdamı arttıracağını düşünen işverenler oransal olarak Türkiye genelinden daha yüksektir.

5. ÇALIŞANLARDAKİ BECERİ EKSİKLİĞİNİN AÇIK İŞ VE TGÇM KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Sektörde; işverenlerin çalışanlarında görmüş olduğu en büyük beceri eksikliği Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe olarak belirtilmiş olup, işverenlerin çalışanlarında görmüş olduğu diğer beceri eksiklikleri sırası ile İş Tecrübesi, Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilme, Analitik Düşünebilme, Takım Çalışması, İletişim ve İfade Yeteneği, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Bilgisayar Kullanımı, İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü ve Yabancı Dil olarak tepit edilmiştir.

Tablo 11: Açık İşi Olan İlk 5 Meslekteki Çalışanların Beceri Eksiklikliği

Meslekler	Eksik Beceri-1	Eksik Beceri-2	Eksik Beceri-3
Makineci (Dikiş)	İş Tecrübesi	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	Takım Çalışması
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	İş Tecrübesi	Takım Çalışması
Konfeksiyon İşçisi	İş Tecrübesi	Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilme	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe
Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	Takım Çalışması	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	İş Tecrübesi
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	İş Tecrübesi	Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilme

Kaynak: İPA 2022

Bu tabloda, sektörde en fazla açık işi olan ilk beş meslek dikkate alınmıştır. Bu beş meslekte, işverenlerin mevcut çalışanlarında görmüş oldukları beceri eksikliklerinin neler olduğu ortaya konulmuştur. Buna göre sektörde en fazla açık işi olan Makineci (Dikiş) mesleğinde işverenler, mevcut çalışanlarında sırasıyla İş Tecrübesi, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışması becerilerinin eksik olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 12: Temininde Güçlük Çekilen İlk 5 Meslekteki Çalışanların Beceri Eksikliği

Meslekler	Eksik Beceri-1	Eksik Beceri-2	Eksik Beceri-3
Makineci (Dikiş)	İş Tecrübesi	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	Takım Çalışması
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	İş Tecrübesi	Takım Çalışması
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	İş Tecrübesi	Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilme
Konfeksiyon İşçisi	İş Tecrübesi	Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilme	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe
Düz Dikiş Makineci	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	İş Tecrübesi	Takım Çalışması

Kaynak: İPA 2022

Yukarıdaki tabloda İmalat Sektöründe temininde güçlük çekilen ilk beş meslek verilmiştir. İşverenlerin bu mesleklerde çalışanlarında gördükleri beceri eksiklikleri birlikte değerlendirildiğinde ikinci sırada yer alan Dokuma Konfeksiyon Makineci mesleğinde Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İş Tecrübesi, Takım Çalışması ön plana çıkan beceri eksiklikleri olmuştur.

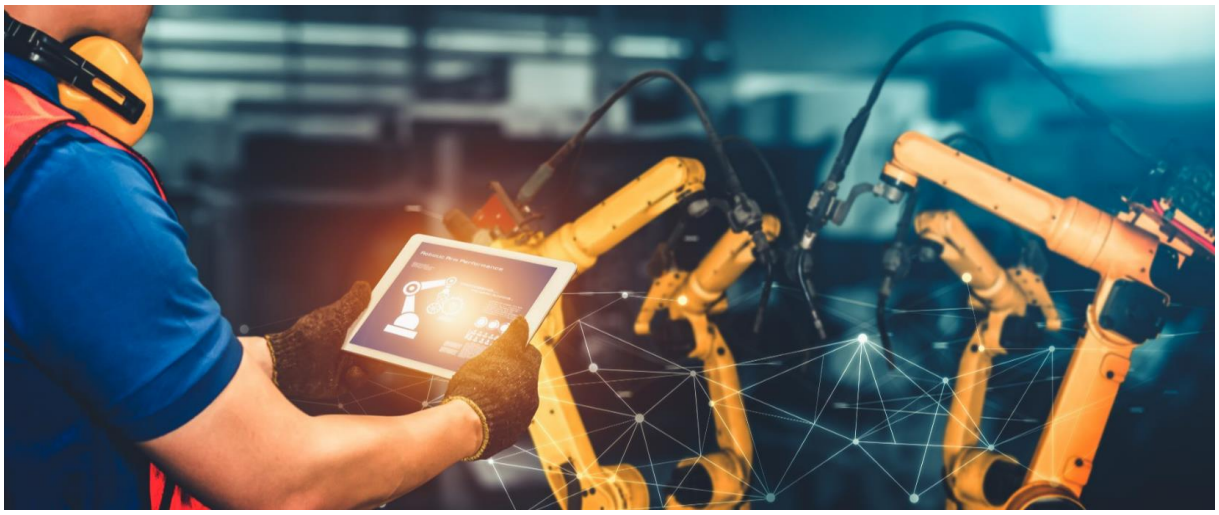

6. GELECEĞİN MESLEKLERİ

İşgücü Piyasası Araştırmaları kapsamında son 5 yıldır işverenlere geleceğin meslekleri kapsamında sorular yöneltilmektedir. Bu çerçevede işverenlere faaliyet gösterdikleri ekonomik sınıflandırmaya göre sektörlerinde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündükleri mesleklerin neler olduğu sorulmuştur.

2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde işverenlere Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir? sorusu yöneltilmiş ve çıkan sonuçlar analiz edilmiştir. Bu kapsamda derlenen veriler metin analizi teknikleri ile analiz edilmiş, sektörel ve işyeri büyüklüklerine ilişkin metin haritaları elde edilmiştir. Söz konusu haritalarda yer alan meslekler işverenlerin en fazla belirttiği mesleklerdir. Haritada yer alan büyük puntolu meslekler işverenlerin en çok dile getirdikleri meslekler iken nispeten daha küçük puntolu mesleklerse daha az dile getirilenler olmuştur.

İmalat Sektöründe gelecek 10 yıl içerisinde öne çıkacak ilk beş meslek; Yazılım Mühendisi, Bakım Onarım Mühendisi, Grafik Tasarımcısı, Ar&Ge Mühendisliği ve Dizayn Mühendisi meslekleri öne çıkacağı anlaşılmaktadır.

Grafik 15: İmalat Sektöründe Geleceğin Meslekleri

SONUÇ

İmalat sektörü raporu, 18 Nisan – 27 Mayıs 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilen 2022 yılı İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarından derlenerek yazılmıştır. Bu rapor sektörün mevcut durumuna, istihdam yapısına, ihtiyaçlarına ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine yönelik bilgiler vermektedir.

2022 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında imalat sektöründe 255 bin 22 işyeri için veri derlenmiş olup, bu işyerlerinde toplam 4 milyon 513 bin 318 çalışan tespit edilmiştir. Sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin yüzde 76,2'si 2-9 çalışanı olan işyerlerinden, yüzde 10,6'sı 10-19 çalışanı olan işyerlerinden, yüzde 13,2'si ise 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinden oluşmaktadır.

Sektörde çalışanların yüzde 73,6,'sı erkeklerden, yüzde 26,4'ü ise kadınlardan oluşmaktadır. Türkiye genelinde toplam çalışan sayısı 15 milyon 818 bin 958 olarak tespit edilmiş olup, toplam çalışanların yüzde 29,1'i kadınlardan oluşmaktadır. İmalat sektöründe kadınların ağırlığı Türkiye geneline göre 3 puan daha düşüktür. Sektörde yaklaşık olarak çalışan her 4 kişiden biri kadındır.

İmalat sektöründe işyeri ve mevcut istihdam verilerinden hareketle Türkiye geneli içindeki durumu değerlendirildiğinde; sektör, ülkemiz istihdamının yüzde 28,5'ini oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında imalat sektöründeki 32 bin 286 işyerinde çalışma döneminde açık iş olduğu tespit edilmiş olup bu işyerlerinden toplam 151 bin 141 kişilik açık iş alınmıştır. Sektörde açık işi olan işyerleri, sektördeki tüm işyerlerinin yüzde 12,7'sine tekabül etmektedir. Bu oran Türkiye genelinin 5,3 puan üzerindedir.

İmalat sektöründeki açık iş oranı yüzde 2,8 olarak tespit edilmiştir. Bir diğer ifadeyle sektörde 100 kişilik istihdam potansiyelinin yaklaşık 97'sinin fiili istihdamda olduğu görülmüştür. Açık iş oranı Türkiye genelinde yüzde 2,1 olarak tespit edilmiştir. Sektörün açık iş oranı Türkiye geneli açık iş oranının 0,7 puan üstünde gerçekleşmiştir. Sektörün eleman ihtiyacı Türkiye ortalamasının üstündedir.

İmalat sektöründe, işyerlerinin yüzde 7,7'si engelli çalıştırdığını beyan ederken, Türkiye genelinde ise engelli istihdam eden işyerlerinin oranı yüzde 3,6 olarak

gerçekleşmiştir. İmalat sektöründeki engelli istihdam eden işyerleri oranının ülke genelinden fazla olması dikkat çekmektedir.

Sektörde belirtilen açık işlerin yüzde 50'sinde cinsiyet tercihinde bulunulmamıştır. Bunun yanında bu işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 6,6'sında sadece kadın işgücü tercihinde bulunulmuştur.

İmalat sektöründen alınan açık işlerin yüzde 48,4'ünde herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemektedir. Sektörde en çok talep edilen eğitim düzeyi yüzde 20 ile lise altı eğitim düzeyidir. Meslek yüksekokulu, lisans ve lisansüstü eğitim seviyelerinin toplamından oluşan yükseköğretim seviyesindeki açık işler ise sektördeki tüm açık işlerin sadece yüzde 6,7'sini oluşturmaktadır.

Sektörde, açık işlerde talep edilen eğitim düzeyleri cinsiyet özelinde değerlendirildiğinde; kadın işgücü tercihlerinde yüzde 38,3 oranında herhangi bir eğitim düzeyi aranmamaktadır.

İmalat sektöründe tespit edilen tüm açık işler için talep edilen beceriler sıralandığında ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, ikinci sırada İş Tecrübesi, üçüncü sırada ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik bulunmaktadır.

Sektörde 151 bin 141 kişilik açık iş tespit edilmiş olup bu açık işler 1.379 farklı meslekte bulunmaktadır. 15 bin 45 kişilik açık işle ilk sırada Makineci (Dikiş), 9 bin 250 kişilik açık işle ikinci sırada Dokuma Konfeksiyon Makineci, 6 bin 888 kişilik açık işle üçüncü sırada Konfeksiyon İşçisi meslekleri yer almıştır.

İmalat sektöründe araştırma kapsamına giren toplam 255 bin 22 işyerinden 37 bin 250'sinde son 1 yılda eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. 2-9 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 11,7'si, 10-19 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 20,3'ü, 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinin yüzde 27,1'i ve toplamda ise yüzde 14,6'sının eleman temininde güçlük çektikleri tespit edilmiştir.

İmalat sektöründe 137 bin 83 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Sektörde toplam temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 47'si 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde bulunmakta olup bu sayı 64 bin 407'dir.

Sektörde temininde güçlük çekilen meslekler Makineci (Dikiş), Dokuma Konfeksiyon Makineci, Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik), Konfeksiyon İşçisi, Düz Dikiş Makineci meslekleridir. İmalat sektöründe ilgili mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenleri sırasıyla; yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, ilgili meslekte işe yeterli başvuru yapılmamasıdır.

İmalat sektörü, net istihdam değişim oranı bakımından en çok artış gösteren beşinci sektördür. Sektör oransal net istihdam değişiminde yüzde 5,2 ile Türkiye genelinin üstündedir. Sektörde gelecek bir yıl içerisinde 235 bin 696 kişilik istihdam artışı beklenmektedir. Sektörde Türkiye genelinde net istihdam değişim oranının en yüksek olduğu meslek grupları sırası ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlardır.

Sektörde gelecek bir yılda istihdam artışı beklenen meslekler sırası ile; Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi, Dokuma Konfeksiyon Makineci, Ayakkabı İmalatçısı meslekleridir. İstihdam azalışının beklendiği meslekler ise Ahşap Mobilya İmalatçısı, Konfeksiyon İşçisi, Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma), Taşlama Tezgah İşçisi ve Makine Montaj İşçisidir.

İmalat sektöründe işverenlerin çalışanlarında en fazla görmüş olduğu beceri eksikliği Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe olarak belirtilmiştir.

İmalat Sektöründe gelecek 10 yıl içerisinde öne çıkacak ilk beş meslek; Yazılım Mühendisi, Bakım Onarım Mühendisi, Grafik Tasarımcısı, Ar-Ge Mühendisi ve Dizayn Mühendisi meslekleridir.

EK: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2022 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan İşgücü Piyasası Araştırması (İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörel bazda ihtiyaçların belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1. Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu İle İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. İlgili Kanun uyarınca şahsınıza ait bu bilgiler idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistiki maksadı dışında kullanılamaz.

2-Türkiye İş Kurumu Kanunu gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içerisinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 8.030TL (sekizbinotuzlira) İdari Para Cezası verilir.

3-İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. Bu maddeye aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136'ncı maddesi hükümleri uygulanır.

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe yetkilileri tarafından doldurulması gerekmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

İşyerinin Yasal Unvanı :.....

İşyeri ile İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
a) İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
b) İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?		
c) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
d) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışma yapılıyor mu?		
e) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapılıyor mu?		
f) Engelli istihdam ediyor musunuz?		

1) Gelecek bir yıl içinde ilinizde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 2'ye geçiniz. Hayır ise, soru 3'e geçiniz.)

Evet ( ) Hayır ( )

2) Yatırımla İlgili Bilgiler

Yatırımın Türünü Belirtiniz.

İlave Yatırım ( ) Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs. alımı veya kiralanması
Teknolojik Yatırım ( ) Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi
Stratejik Yatırım ( ) İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri
Diğer ( ) .....

3) İşyerinizde toplam kaç çalışanınız bulunmaktadır?

Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

4) Çalışanlarınızda eksikliğini duyduğunuz bilgi ve beceriler var mıdır?
Evet ( ) (5.soruya geçiniz.) Hayır ( ) (6. soruya geçiniz.)

5) Çalışanlarınızda eksikliğini duyduğunuz bilgi ve becerileri belirtiniz.

Çalışanın Mesleği	Talep Edilen Bilgi ve Beceriler * a) Bilgisayar kullanımı b) Analitik Düşünebilme c) İletişim ve ifade yeteneği d) İkna kabiliyeti ve pazarlama gücü e) Sorun çözme ve inisiyatif alabilme f) Takım çalışması g) Yabancı Dil h) Yeterli mesleki / teknik bilgi i) İş tecrübesi j) Fiziki ve bedensel yeterlilik		
	1.	2.	3.

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1. En önemli olacak şekilde sıralanmalıdır)

BÖLÜM I-AÇIK İŞLER

6) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet ( ) 6.1. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 7.Soruya geçiniz.

6.1) Eleman aranılan meslekler

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	Açık işiniz için cinsiyet tercihinizi belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Cinsiyet önemli değil	Açık İşinizde Engelli Çalıştırmak İster misiniz? 1. Evet 2. Hayır 3. Fark etmez	Talep Edilen Bilgi ve Beceriler * a) Bilgisayar kullanımı b)Analitik Düşünebilme c)İletişim ve ifade yeteneği d)İkna kabiliyeti ve pazarlama gücü e)Sorun çözme ve inisiyatif alabilme f) Takım çalışması g)Yabancı Dil h)Yeterli mesleki / teknik bilgi i) İş tecrübesi j) Fiziki ve bedensel yeterlilik			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz? ** a) Akraba - Eş Dost b) Gazete - İlan, vb. c) İnternet - Sosyal Medya d) İŞKUR e) Kendi çalışanlarım aracılığıyla f) Özel İstihdam Büroları		
					1.	2.	3.	1.	2.	3.

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1. En önemli olacak şekilde sıralanmalıdır.)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1, **EN FAZLA** 3 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM II – 1 YIL SONRA (27 MAYIS 2023 TARİHİ İTİBARİYLE) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

7)	**1 yıl sonra (27 Mayıs 2023 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam artışı bekliyor musunuz?**	**Evet** ☐ →	**7.1'e geçiniz.**
		Hayır ☐ →	**8. soruya geçiniz.**
		Fikrim Yok ☐ →	**8. soruya geçiniz.**

7.1) 1 yıl sonra (27 Mayıs 2023 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz	Net sayısal artış	Sizce bu meslekte artışın gerekçesi nedir? (İsteğe bağlı)

8)	**1 yıl sonra (27 Mayıs 2023 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam azalışı bekliyor musunuz?**	**Evet** →	**8.1'e geçiniz.**
		Hayır →	**9. soruya geçiniz.**
		Fikrim Yok →	**9. soruya geçiniz.**

8.1) 1 yıl sonra (27 Mayıs 2023 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış	Sizce bu meslekte azalışın gerekçesi nedir? (İsteğe bağlı)

BÖLÜM III - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

9) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek var mı?

Evet ( ) 9.1. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 10.Soruya geçiniz.

9.1) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri, bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısı ile nedenlerini belirtiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması 2. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi 3. Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 4. İşin belirli süreli/mevsimlik/geçici olması 5. Talep edilen ücretin yüksek olması 6. Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması 7. Vardiyalı çalışma olması 8. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması							
		1	2	3	4	5	6	7	8

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM IV – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

10) Gelecek 10 yıl içerisinde işgücü piyasasında yaşanan teknolojik değişim ya da dönüşümlerin sektörünüzdeki istihdama yansıması nasıl olacaktır?

İstihdamı arttıracaktır. ( ) İstihdamı azaltacaktır. ( ) İstihdamı Değiştirmez. ( ) Fikrim yok. ( )

11) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir?

.....
.....

12) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet ( ) 13. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 14. Soruya geçiniz.

13) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandınız?
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Temini ( )
İşbaşı Eğitim Programları ( )
Nakdi Ücret Desteği ( )
Mesleki Eğitim Kursu ( )
Kısa Çalışma Ödeneği ( )
Danışmanlık ve Yönlendirme ( )
Teşvikler ( )

14) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

İŞKUR hizmetleri hakkında yeterli bilgi sahibi değilim. ( )
İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ( )
İŞKUR İnternet sitesi kullanışlı değil. ( )
İŞKUR'da aradığım nitelikte eleman bulamadım. ( )
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor. ( )
İŞKUR hizmetlerinden memnun kalmadım. ( )
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması. ( )
Diğer (Belirtiniz).....

15) İşyerinizde uluslararası/geçici koruma altındaki yabancı işçi istihdam ediyor musunuz?

Evet ( ) 16. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 17. Soruya geçiniz.

16) Uluslararası/geçici koruma altındaki yabancı işçi istihdam etme sebebiniz nedir?

a) Yabancı dil bilgisine sahip olması
b) İşletmenin hedef kitlesiyle aynı uyruktan olması
c) Teşvikler
d) Yeterli mesleki bilgiye sahip olması
e) İşgücü maliyetinin daha düşük olması
f) Yeterli başvuru olmaması
g) Diğer….(kısaca açıklayınız) **(Son soru)**

17) Uluslararası/geçici koruma altındaki yabancı işçi istihdam **etmeme** sebebiniz nedir?

a) Yabancı işçi çalıştırma prosedürleri hakkında yeterli bilgi sahibi olmama
b) Çalışma izni harcının yüksek olması
c) Kültürel uyumsuzluk
d) Yeterli Türkçe bilgisine sahip olmama
e) Yeterli mesleki bilgiye sahip olmama
f) Yeterli başvuru olmaması
g) Diğer……(kısaca açıklayınız) **(Son soru)**

2022 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.